

ΗΜΕΡΙΔΑ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΣΗΜΕΡΑ

ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

**Σάββατο 11 Μαΐου
2019**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ
ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

Τα δικαιώματα του παιδιού σήμερα στο κόσμο

Υγεία, παιδική εργασία, εκπαίδευση

Το παιδί πλήρης κάτοχος δικαιωμάτων. Πώς φτάσαμε μέχρι εδώ; Πού βρισκόμαστε σήμερα όσον αφορά το σεβασμό και την προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού; Σε μια τέτοια συζήτηση, η αναφορά στον Πολωνό Janusz Korczak (1878-1942) είναι αναπόφευκτη: η τραγική κατάληξη της ζωής του και αυτής των 192 παιδιών εβραϊκής καταγωγής στο στρατόπεδο συγκέντρωσης των ναζί στην Treblinka τον Αύγουστο του 1942, ενέπνευσε τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού το 1989. Αν και η ελευθερία του προσφέρθηκε, επέλεξε τον θάνατο μαζί με τα παιδιά. Ο Korczak, διευθυντής δύο ορφανοτροφείων, παιδίατρος, παιδαγωγός, εκπαιδευτικός και συγγραφέας, ήταν πρωτοπόρος στην εποχή του όσον αφορά τα δικαιώματα του παιδιού, τα οποία αντιλαμβάνονταν ως ένα ζήτημα δημοκρατίας.

Τριάντα χρόνια μετά την υπογραφή της Σύμβασης, τι έχει αλλάξει στην πράξη; Έχει βελτιωθεί η θέση του παιδιού στις σύγχρονες κοινωνίες; Είναι σεβαστά τα δικαιώματά του; Σύμφωνα με Διεθνείς Οργανισμούς (Υγείας, Εργασίας, Unicef, Unesco, κλπ.), συνολικά στον πλανήτη, υπάρχει πρόοδος σε σχέση με το παρελθόν. Τα παιδιά, με εξαίρεση κάποιες χώρες, έχουν καλύτερη υγεία, εκπαίδευση και είναι σε μικρότερο βαθμό θύματα εκμετάλλευσης. Όμως, απομένουν πολλά να γίνουν.

Υποσιτισμός, παιδική εργασία, ελλιπής αλφαριθμητισμός, «παιδιά φαντάσματα», παιδική/βρεφική θνησιμότητα και μεταδοτικές ασθένειες, αναγκαστικός γάμος για κορίτσια, βίαιοι θάνατοι, παιδιά-στρατιώτες, σεξουαλική κακοποίηση, ανύπαρκτη ή δυσχερής πρόσβαση στην εκπαίδευση – ιδιαίτερα για τα κορίτσια – και σε πόσιμο νερό, πρόωρη εγκατάλειψη φοίτησης, παιδοφιλία, ενδοοικογενειακή βία.... Ο κατάλογος είναι ατελείωτος για εκατομμύρια παιδιά κάθε χρόνο στον πλανήτη. Οι αιτίες; Φτώχεια, πόλεμοι, προσφυγιά, υπανάπτυξη, φυλετικές και θρησκευτικές διακρίσεις, πολιτική διαφθορά, φυσικές καταστροφές, έλλειψη ενημέρωσης, προκαταλήψεις, αναποτελεσματικές ή ανύπαρκτες πολιτικές... Και πάλι ο κατάλογος είναι τεράστιος.

Κυβερνητικοί και μη κυβερνητικοί φορείς, εθνικοί και διεθνείς, δραστηριοποιούνται στο πεδίο των δικαιωμάτων του παιδιού και του ανθρώπου: Ηνωμένα Έθνη, Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, Συμβούλιο της Ευρώπης, Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Ύπατη Αρμοστεία για τους Πρόσφυγες, Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, Υπουργεία, Γιατροί χωρίς Σύνορα, αλλά και τοπικές ομάδες, σύλλογοι και άτομα δραστηριοποιούνται και δημοσιεύουν έναν τεράστιο αριθμό εκθέσεων και αξιολογήσεων σχετικών με υλοποίηση προγραμμάτων, εκπαιδευτικών, υγείας, διατροφής, κ.ά., σε όλο τον κόσμο, όπου δεν υιοθετούνται αποτελεσματικές πολιτικές για ευάλωτες κατηγορίες πληθυσμών, όπως τα παιδιά.

Όλοι αυτοί οι φορείς και τα άτομα, άνδρες και γυναίκες, εθελοντές, διάδοχοι του Janusz Korczak, αγωνίζονται ενάντια στις αιτίες που προκαλούν παραβίαση των δικαιωμάτων των παιδιών ή προσπαθούν να επουλώσουν τις πληγές που προκαλούν. Πώς μπορούμε να αγωνιστούμε ενάντια στη φτώχεια και τον πόλεμο, ώστε να περιοριστούν ή και να εξαλειφθούν οι διακρίσεις, η εκμετάλλευση και η παραβίαση του δικαιώματος στη ζωή των παιδιών; Γιατί η κοινωνική δράση των επίσημων πολιτικών και οικονομικών αρχών δεν μπορεί να φέρει αποτελέσματα για όλα τα παιδιά; Σε ποιους τομείς πρέπει να κινηθούν οι πολιτικές, ώστε να οδηγήσουν σε ουσιαστική βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των παιδιών στον κόσμο, ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες χώρες και σε αυτές που βρίσκονται σε διαρκή ύφεση;

Είναι αξιόπιστα και βιώσιμα τα προγράμματα στον χώρο της δημόσιας υγείας, της πρόληψης ενάντια στη βία, τον αποκλεισμό και την πρόσβαση στην εκπαίδευση; Τι γίνεται στο πεδίο της μείωσης των ανισοτήτων και της απαγόρευσης της εκμετάλλευσης του παιδιού μέσω της εργασίας; Είναι συνδεδεμένα στοιχεία η υγεία, η εκπαίδευση και η φτώχεια; Πώς μπορούν να επηρεάσουν την κοινωνική ανάπτυξη και την προσωπική εξέλιξη; Πώς συμβάλλει η γνώση και η εκπαίδευση προς αυτήν την κατεύθυνση, όταν τα ζητήματα της υγείας του παιδιού και της παιδικής εργασίας δεν έχουν λυθεί; Ποιες γνώσεις, ποιες στάσεις και ποιες ικανότητες καλείται να αναπτύξει η εκπαίδευση, τυπική και άτυπη, ώστε να μπορεί να ενεργήσει για το προσωπικό και το κοινωνικό όφελος, για την πρόοδο; Ο εκπαιδευτικός θεσμός, όπου υπάρχει, και οι κοινωνικές σχέσεις, πώς μπορούν να διαμορφώσουν τα ανήλικα άτομα στην κατεύθυνση της συνειδητοποίησης της κατάστασής τους, όπως και της γνώσης ότι είναι ικανά να δράσουν για να συμβάλουν στην ανάπτυξή τους και στο κοινό καλό;

Τα ερωτήματα είναι πολλά και καιρία. Είναι σημαντικό να τίθενται και να εκφράζονται δημόσια. Η συζήτηση πάνω σε αυτά με όλους του ενδιαφερόμενους, τους πολιτικούς, τους ανθρώπους της πράξης και της δράσης, τους εκπαιδευτικούς, μελλοντικούς και εν ενεργεία, τον κάθε πολίτη και το κάθε παιδί, μπορεί να αναδείξει αθέατες πτυχές και διαστάσεις του ζητήματος των δικαιωμάτων του παιδιού, να διαγράψει νέες προοπτικές, να κατευθύνει προς εναλλακτικές παρεμβάσεις, τόσο από νέες συλλογικότητες, όσο και από τον καθένα ατομικά.

Η σημερινή συνάντηση φιλοδοξεί να συμβάλει στην ενημέρωση των φοιτητών, μελλοντικών εκπαιδευτικών, την ευαισθητοποίηση και την κοινωνική συνειδητοποίησή τους στα θέματα που αφορούν το παιδί και τα δικαιώματά του, καθώς αφετηρία όλων μας είναι η οικοδόμηση μιας δίκαιης και δημοκρατικής κοινωνίας που θα εξασφαλίζει την ευημερία και την πρόοδο των παιδιών και στην οποία η πολιτική θα συνυπάρχει με την ηθική.

Για την οργανωτική επιτροπή

Μαρία Μουμουλίδου

Εργαστήριο Παιδαγωγικής Έρευνας και Εκπαιδευτικών Πρακτικών
Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

Τα δικαιώματα του παιδιού σήμερα στο κόσμο
Υγεία, παιδική εργασία, εκπαίδευση

ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ: ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Καφές 9:30-10:00

10: 00-14: 00 Αίθουσα 7

Βασιλική Πλιόγκου

Δρ. στις Επιστήμες της Αγωγής ΑΠΘ
Ακαδημαϊκά Υπεύθυνη Τομέα Παιδαγωγικής
Μητροπολιτικού Κολλεγίου Θεσσαλονίκης
σε συνεργασία με το University of East London

Πρόεδρος της ΟΜΕΡ (Παγκόσμια Οργάνωση Προσχολικής Αγωγής)
Παραρτήματος Θεσσαλονίκης

*«Δεν είναι παιδιά-είναι άνθρωποι»:
η συμβολή του Γιάννου Κόρτσακ στην προάσπιση των
δικαιωμάτων των παιδιών*

Σκοπός της παρούσας εισήγησης είναι η παρουσίαση του έργου του γιατρού, παιδαγωγού και συγγραφέα Γιάννου Κόρτσακ, ο οποίος αφιέρωσε τη ζωή του στη φροντίδα ορφανών παιδιών, στη Βαρσοβία. Το 1912 ίδρυσε και διέυθυνε για πάνω από 30 χρόνια, ένα ορφανοτροφείο για εβραϊόπουλα – το «Dom Sierot» (Σπίτι των Ορφανών). Εισάγει στην Πολωνία μια μοντέρνα μορφή οικοτροφείων οργανωμένων σε κοινότητες, τις αποκαλούμενες «Δημοκρατίες των Παιδιών». Στα τέλη Οκτωβρίου του 1940, το «Σπίτι των Ορφανών» μεταφέρεται στο γκέτο. Ο Γιάνου Κόρτσακ θανατώθηκε μαζί με τους μαθητές του στο ναζιστικό στρατόπεδο θανάτου στην Τρεμπλίνκα στις 5 Αυγούστου 1942, όταν αρνήθηκε να δραπετεύσει και να σώσει τον εαυτό του, ενώ του είχε προσφερθεί η δυνατότητα. Προτίμησε να σταθεί στο πλευρό «των παιδιών του», να μην τα εγκαταλείψει την τελευταία στιγμή, παραμένοντας πιστός στις αρχές του, διαφυλάττοντας εμπράκτως την ηθική δέσμευση που ένιωθε απέναντί τους.

Θεωρείται πρόδρομος στην υπεράσπιση και προώθηση θεμάτων που αφορούν τα δικαιώματα και την πλήρη ισότητα των παιδιών. Είναι ο πρώτος ο οποίος συνέταξε το 1919 το «Μεγάλο Χάρτη των Ελευθεριών» ως έναν καταστατικό χάρτη των βασικών δικαιωμάτων του παιδιού. Τα βασικά δικαιώματα του παιδιού, κατά τον Κόρτσακ, ήταν αρχικά τρία, δηλαδή το δικαίωμα του παιδιού στο θάνατο, το δικαίωμα του παιδιού στη σημερινή μέρα και το δικαίωμά του να είναι αυτό που είναι. Στη συνέχεια, το 1929 διατύπωσε ένα τέταρτο δικαίωμα «το δικαίωμα του παιδιού στο σεβασμό», το οποίο προσεγγίζεται από τον ίδιο όχι ως ένα επιπλέον δικαίωμα αλλά ως προαπαιτούμενο για την υλοποίηση των άλλων τριών.

Υπό το πρίσμα αυτό, το δικαίωμα του παιδιού στο σεβασμό αποτελεί το θεμέλιο των βασικών δικαιωμάτων του, καθώς αυτά δεν δύναται να υπάρχουν και να εκφράζονται χωρίς την παρουσία του δικαιώματος στο σεβασμό. Υπογραμμίζει ότι το παιδί θα πρέπει να αναγνωριστεί ως ένα ιδιαίτερο ον και δεν θα πρέπει να χειραγωγείται. Πρώτος αυτός θεσμοποιεί στα οικοτροφεία που διηύθυνε τα δικαιώματα των παιδιών και συγκεκριμένα το δικαίωμα έκφρασης, συμμετοχής, ένωσης και συνεταιρισμού, διαχείρισης συγκρούσεων, αλλά και την υποχρέωση τους στην εργασία για το ίδιο και την κοινότητα. Ο Κόρτσακ ανέδειξε ως σημαντικότερα όργανα αυτοδιοίκησης αυτών το κοινοβούλιο, το πολυμελές δικαστήριο και τη σύνταξη εφημερίδας, αναγνώρισε στο παιδί το δικαίωμα να ζει στο παρόν, καθώς είναι μέρος αυτού και το δικαίωμα να είναι ο εαυτός του, αναφέροντας χαρακτηριστικά ότι «δεν είναι παιδιά-είναι άνθρωποι». Τα βασικά δικαιώματα του παιδιού, σύμφωνα με τον Κόρτσακ, αναγνωρίζονται επίσημα στις 20 Νοεμβρίου 1989 με τα άρθρα 12-17 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Απόστολος Βεΐζης

Γιατρός

Διευθυντής Προγραμμάτων, Γιατροί Χωρίς Σύνορα

Παιδιά και Γιατροί Χωρίς Σύνορα, ανάγκες και προκλήσεις

Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα (Médecins Sans Frontières/MSF) είναι μια διεθνής, ανεξάρτητη, ιατρική ανθρωπιστική οργάνωση που παρέχει ιατρική φροντίδα σε ανθρώπους αποκλεισμένους από την υγειονομική περίθαλψη, σε θύματα βίας, φυσικών καταστροφών ή ενόπλων συγκρούσεων. Δρα με μοναδικό κριτήριο τις ιατρικές ανάγκες, ανεξάρτητα από φυλετικά, θρησκευτικά ή πολιτικά κριτήρια με στόχο την ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου αλλά και την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για τις ανθρωπιστικές κρίσεις που μαίνονται στον πλανήτη.

Καθημερινά, περισσότεροι από 45.000 γιατροί, νοσηλευτές, τεχνικοί, διοικητικοί και άλλοι επαγγελματίες εργάζονται με τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα σε περισσότερες από 71 χώρες σε όλο τον κόσμο. Στις πιο μεγάλες κρίσεις του πλανήτη είμαστε παρόντες βοηθώντας αυτούς που μας χρειάζονται περισσότερο. Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα απορρίπτουν την ιδέα ότι οι φτωχές χώρες αξίζουν ιατρική περίθαλψη τρίτου βαθμού και προσπαθούν να προσφέρουν υψηλής ποιότητας φροντίδα στους ασθενείς και να βελτιώσουν τις πρακτικές της οργάνωσης.

Κάθε χρόνο πεθαίνουν δέκα εκατομμύρια παιδιά, τα περισσότερα κάτω των πέντε ετών. Από αυτά τα έξι εκατομμύρια πεθαίνουν από ασθένειες που μπορούν πλήρως να προληφθούν, όπως η ελονοσία, η διάρροια και η πνευμονία. Η φροντίδα των παιδιών αποτελεί σημαντικό μέρος των δραστηριοτήτων της οργάνωσης. Οι αίθουσες αναμονής μας είναι γεμάτα παιδιά, βρέφη και νεογέννητα μωρά με τις μητέρες τους να περιμένουν από εμάς ότι δεν είναι προσβάσιμο αλλού. Υπάρχουν προκλήσεις στο σύστημα Επείγουσας Διαλογής, Αξιολόγησης και Θεραπείας για τα νεογέννητα βρέφη και τη νεογνική φροντίδα, στους εμβολιασμούς, την Παιδιατρική HIV και την συλλοίμωξη με φυματίωση. Η φροντίδα για τα παιδιά και τα νεογέννητα είναι ευαίσθητη στο χρόνο και χρειάζεται μεγαλύτερη ακρίβεια για να επιτευχθούν καλές αποδόσεις από την ιατρική παρέμβαση.

Φωτεινή Αβδελλή

Βιβλιοθηκονόμος

Υπεύθυνη Εργαστηρίου Πολιτισμού και Βιβλιοθήκης, Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Κούλα Πανάγου

Νηπιαγωγός

Υπεύθυνη Εθελοντών, Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Το «Εργαστήρι Πολιτισμού» του Δικτύου για τα Δικαιώματα του Παιδιού: Ένας πολυπολιτισμικός χώρος με ελεύθερη είσοδο για όλα τα παιδιά.

Στο Εργαστήρι Πολιτισμού λειτουργεί από τον Οκτώβριο του 2012 στο κέντρο της Αθήνας με εκπαιδευτικά προγράμματα και Δημιουργικές Ομάδες άτυπης εκπαίδευσης. Στις ομάδες αυτές συμμετέχουν παιδιά από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες και από διαφορετικές χώρες καταγωγής (Ελλάδα, Αίγυπτο, Ιράν, Αφγανιστάν, Ρουμανία, Τουρκία, Πολωνία, Αλβανία, Μπαγκλαντές, Πακιστάν, Σομαλία, Σενεγάλη...

Εβδομαδιαία το Εργαστήρι Πολιτισμού δέχεται 250 παιδιά. Οι εθελοντές που εμπυχώνουν τις ομάδες βοηθούν τα παιδιά, μέσω προγραμμάτων άτυπης εκπαίδευσης, να κατανοήσουν την ελληνική γλώσσα, να αναπτύξουν την αναγνωστική δεξιότητά τους, να καλλιεργήσουν την φαντασία τους και την δημιουργικότητά τους, να αποκτήσουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους. Το Εργαστήρι Πολιτισμού αξιοποιώντας τις τέχνες ανοίγει ένα παράθυρο στα παιδιά και τα «σπρώχνει» να διεκδικούν τα Δικαιώματά τους για έναν δικό τους κόσμο ομορφότερο και δικαιότερο.

Ταυτόχρονα το Εργαστήρι Πολιτισμού «αλληλοεπιδρά» με τους γονείς των παιδιών. Στο χώρο λειτουργούν μαθήματα ελληνικών για αυτούς αλλά και μαθήματα στις μητρικές γλώσσες (αλβανικά, αραβικά, φαρσί, τούρκικα). Συμμετέχουν σε επισκέψεις σε πολιτιστικούς χώρους, οι οποίοι αξιοποιούνται στα πλαίσια της μη τυπικής εκπαίδευσης. Μέσα από αυτές τις δράσεις ενισχύεται η σχέση τους με τα παιδιά αλλά εντάσσονται και στην ελληνική κοινωνία.

Πυρήνας του Εργαστηρίου Πολιτισμού είναι η Παιδική Δανειστική Βιβλιοθήκη του. Η συλλογή της αριθμεί πλέον, πάνω από 6.000 τίτλους βιβλίων που καλύπτουν ποικίλα θέματα όπως: Ταξίδια, φιλία, διαφορετικότητα, Δικαιώματα του Παιδιού, αναπηρία, σχέσεις κ.α. Τα είδη των βιβλίων που διαθέτει είναι παραμύθια, παιδική και εφηβική λογοτεχνία, βιβλία γνώσης, εκπαιδευτικά βιβλία, λεξικά, άλμπουμ, οδηγούς πόλεων, μουσείων, αρχαιολογικών χώρων. Πολύ σημαντική είναι η συλλογή δίγλωσσων βιβλίων που διαθέτει. Με σκοπό μας την ενίσχυση της ταυτότητας των παιδιών-μελών μας, ενθαρρύνουμε τα παιδιά να μιλούν και να διαβάζουν στην μητρική τους γλώσσα. Για το σκοπό αυτό, εμπλουτίσαμε τη συλλογή της Παιδικής Βιβλιοθήκης με βιβλία στα αραβικά, στα φαρσί, στα urdu, στα indí, στα αλβανικά και στα πολωνικά.

Τη Βιβλιοθήκη, εκτός από τα παιδιά – μέλη του Εργαστηρίου, τη χρησιμοποιούν οι γονείς, οι εθελοντές που συντονίζουν τις Δημιουργικές Ομάδες και τα τμήματα Μαθησιακής Υποστήριξης, καθώς επίσης, οι εκπαιδευτικοί των σχολείων της γειτονιάς μας και οι επαγγελματίες του Δικτύου.

Γιώργος Μόσχος

Νομικός, Εμπειρογνώμονας δικαιωμάτων του παιδιού
Πρώην Συνήγορος του Παιδιού

Παιδική εργασία: Πως προστατεύονται τα παιδιά από επικίνδυνες και παράνομες μορφές εργασίας;

Η προστασία των παιδιών από την οικονομική εκμετάλλευση και οποιαδήποτε εργασία μπορεί να βάλει σε κίνδυνο την ψυχοσωματική υγεία τους είναι καθήκον των κυβερνήσεων σύμφωνα με το άρθρο 32 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και τη Διεθνή Σύμβαση Εργασίας 182, που αποτελούν νόμους στη χώρα μας. Όμως στην πραγματικότητα υπάρχουν και στην Ελλάδα πολλά παιδιά που εργάζονται από μικρές ηλικίες, σε επικίνδυνα περιβάλλοντα και σε ανθυγιεινές συνθήκες. Παιδιά που εργάζονται στο δρόμο ή σε άλλες από τις ονομαζόμενες "χειρότερες" μορφές εργασίας, μικρά παιδιά που εργάζονται "νόμιμα" σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες ή σε οικογενειακές επιχειρήσεις, αλλά με ένταση που αποβαίνει σε βάρος της εκπαίδευσης ή της ψυχαγωγίας τους, και παιδιά που εργάζονται στη νόμιμη ηλικία (πάνω από 15 ετών), αλλά χωρίς ασφάλιση και τήρηση των προβλέψεων της νομοθεσίας για τις συνθήκες και τα ωράρια εργασίας τους.

Ένα μέρος της ευθύνης για την καταπολέμηση της παιδικής εργασίας βρίσκεται στα όργανα της πολιτείας, ένα άλλο όμως βρίσκεται στους ίδιους τους πολίτες, που με τη στάση τους μπορούν να αποτρέψουν την επιβλαβή και παράνομη απασχόληση των παιδιών. Οι παιδαγωγοί μπορούν να έχουν ένα σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση και διάδοση στάσεων για την καλύτερη προστασία των παιδιών και την ευαισθητοποίηση των γονέων τους.

Νίκος Στεργίου

Πρόεδρος ΔΣ, Κόσμος Χωρίς Πολέμους και Βία

Οι αξίες της Ειρήνης και της Μη Βίας ως εργαλεία για τα δικαιώματα των παιδιών: η εμπειρία του Κόσμου Χωρίς Πολέμους και Βία.

Ο Διεθνής Οργανισμός "Κόσμος Χωρίς Πολέμους και Βία" εργάζεται βιωματικά με τους εκπαιδευτικούς, τα παιδιά και τους γονείς με τις αξίες της Ειρήνης και της Μη Βίας, ως θεμέλιο λίθο για την ανάπτυξη συνείδησης για τα δικαιώματα των παιδιών. Με αφορμή την 1η Παγκόσμια Πορεία για την Ειρήνη και τη Μη Βία (2/10/2009-3/1/2010) που διοργάνωσε ο «Κόσμος Χωρίς Πολέμους και Βία» αναπτύχθηκαν δράσεις με διάρκεια, σε μια κοινή προσπάθεια του συνόλου της κοινότητας των σχολείων να ανακαλύψουμε ξανά αυτές τις διαχρονικές αξίες μέσα από τους ρόλους της καθημερινότητας και τα στερεότυπα που μηχανικά αναπαράγουμε. Η εμπειρία αυτή έδειξε την μεγάλη δυναμική που κρύβεται στην συνεργασία όλων των μερών μιας σχολικής κοινότητας και το μεγάλο αποτύπωμα που μπορεί να δημιουργήσει στην τοπική κοινωνία. Το αποτέλεσμα ήταν δεκάδες δράσεις σε σχολεία στην Αθήνα, το Ηράκλειο και την Θήβα, και μάλιστα σε αρκετές περιπτώσεις με εξωστρέφεια στην τοπική κοινότητα ώστε να δημιουργηθεί μια γέφυρα μεταξύ της σχολικής κοινότητας και του πληθυσμού (π.χ. Φεστιβάλ «Εν δράσει – η Δύναμη της Μη Βίας» στο Ηράκλειο, 2013).

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ: ΒΙΩΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ & ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ

Γιώργος Μόσχος

17: 00-19: 00 Αίθουσα 13

Καλλιεργώντας και υποστηρίζοντας το δικαίωμα έκφρασης γνώμης στα παιδιά προσχολικής ηλικίας

Το δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης γνώμης όλων των παιδιών, που καθιερώνεται με το άρθρο 12 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, χρειάζεται κατανόηση και υποστήριξη για την υλοποίηση και προστασία του. Ο ρόλος των παιδαγωγών προσχολικής ηλικίας είναι ιδιαίτερα κρίσιμος, τόσο για να εμπνέουν και βοηθούν τα παιδιά στην άσκηση του δικαιώματός τους, όσο και για να ενημερώνουν και καθοδηγούν τους γονείς για το πως θα εκπαιδεύουν, αλλά και θα σέβονται τα παιδιά στην έκφραση των απόψεών τους.

Στο εργαστήριο αυτό, ύστερα από μία εισαγωγή με παρουσίαση του θεωρητικού πλαισίου, θα παρουσιαστούν οι μεθοδολογικοί άξονες για την ενίσχυση των νηπίων να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους και να ακούν τη γνώμη των άλλων και θα γίνουν ασκήσεις προσομοίωσης συμβουλίων παιδιών νηπιαγωγείου και διαλόγων με γονείς. Θα προσεγγισθούν επίσης ζητήματα όπως η έκφραση γνώμης των παιδιών σε περιπτώσεις διαταραχών, συγκρούσεων, δυσκολίας γλωσσικής επικοινωνίας και κακοποίησης/παραμέλησης και θα γίνει αναφορά στη δεοντολογία των παιδαγωγών σε παρόμοιες περιπτώσεις.

Φωτεινή Αβδελλή & Κούλα Πανάγου 17: 00-20: 00 Αίθουσα 16

«Σχεδιάζουμε προγράμματα μη τυπικής εκπαίδευσης αξιοποιώντας τα εργαλεία της τέχνης»

«Σχεδιάζουμε προγράμματα μη τυπικής εκπαίδευσης αξιοποιώντας τα εργαλεία της τέχνης»

Σε αυτό το βιωματικό εργαστήριο, οι συμμετέχοντες θα γνωρίσουν και θα παίξουν παιχνίδια εμπιστοσύνης και αλληλεπίδρασης, θα μάθουν τεχνικές εμφύχωσης ομάδας για παιδιά και θα συμμετέχουν στον σχεδιασμό ενός εκπαιδευτικού σεναρίου που αξιοποιεί λογοτεχνικά παιδικά βιβλία και έργα τέχνης. Στόχοι του εργαστηρίου είναι οι συμμετέχοντες:

- Να μάθουν τεχνικές συγκρότησης ομάδας
- Να αξιοποιήσουν δημιουργικά και λειτουργικά τα λογοτεχνικά παιδικά βιβλία
- Να μπορέσουν να σχεδιάσουν ένα πρόγραμμα που να απευθύνεται σε μεικτές ομάδες παιδιών

Νίκος Στεργίου 17: 17.45 & 18: 18.45

Διάδρομος 1 ου ορόφου, Παλαιό Κτίριο

Δικαίωμά μου - Δικαίωμά σου

Ένας διάλογος μεταξύ των παιδιών με θέμα τα δικαιώματά τους, με αφορμή βραβευμένες φωτογραφίες παιδιών κάτω των 16, από όλο τον Κόσμο!

Τα παιδιά μέσα από 4 δράσεις, "ανακαλύπτουν" τα δικαιώματά τους, αλληλεπιδρώντας με τις φωτογραφίες αλλά και μεταξύ τους μέσα από παιχνίδια ρόλων. Ταυτόχρονα αναγνωρίζουν την οικουμενικότητα αυτών των δικαιωμάτων και προσπαθούν να εμπνευστούν για το μέλλον. Επιβεβαιώνουν τον πλούτο της διαφορετικότητας των ανθρωπίνων πολιτισμών και την σημασία της συνεργασίας. Δύο ομάδες παιδιών, ηλικίας 6-12 ετών θα έχουν την δυνατότητα να περιηγηθούν στην έκθεση αλλά και να βιώσουν ένα πρόγραμμα γύρω από τα δικαιώματά τους αλλά και τον «κοινό» χαρακτήρα τους. Το πρόγραμμα είχε αρχικά υλοποιηθεί με μαθητές Δημοτικών σχολείων στην Αθήνα το 2014, κατά τη διάρκεια της έκθεσης εκεί, ενώ η έκθεση έχει μέχρι στιγμής φιλοξενηθεί σε 15 πόλεις στην Ελλάδα, αλλά και σε Κύπρο, Τουρκία, Ιταλία, Ισπανία, Χιλή.

Μυρσίνη Λαντζουράκη 17: 00-17.30 & 18: 00-18: 30 Αίθουσα Θεμέλιο (Υπόγειο Νέου Κτιρίου)
Θεατρική ομάδα Κιβωτός Ονείρου

"Έχω κάτι να σου πω...". Θεατρικό Δρώμενο για τα δικαιώματα του παιδιού

Η θεατρική ομάδα Κιβωτός Ονείρου στοχάζεται και κινητοποιείται υπέρ των δικαιωμάτων των παιδιών. Με μέσο τη θεατρική πρακτική και εργαλεία τη θεατρική αναπαράσταση, τη λειτουργία του παρτενέρ, τον αυτοσχεδιασμό και την αφήγηση, επιδιώκουμε να δώσουμε τη δική μας οπτική πάνω στο ζήτημα των Δικαιωμάτων του Παιδιού. Να παρουσιάσουμε τις σκέψεις φοιτητών του ΤΕΕΠΗ και μελλοντικών εκπαιδευτικών. Κίνητρο μας η δομή και η έκφραση της σύγχρονης κοινωνίας και του πολιτικοκοινωνικού παρόντος μέσα στο οποίο λειτουργούμε και εκπαιδευόμαστε για να εκπαιδευόμαστε. Πού βρίσκονται τα δικαιώματα των παιδιών;

Οργανωτική επιτροπή:

Πρόεδρος:
Μαρία Μουμουλίδου

Μέλη:
Καλλιόπη Γοίδα
Κωνσταντίνος Καραδημητρίου
Ελισάβετ Αντωνιάδου
Αδελαΐδα Μερκαί
Δήμητρα Πλιακοπούλου
Μάρθα Τερζή
Παναγιώτα Χατζή
Μαρία Χατζησαβάβα

Τόπος διεξαγωγής:

Εισηγήσεις:
αίθουσα 7, 1 ος όροφος, Παλαιό Κτίριο Σχολής Επιστημών Αγωγής

Βιωματικά Εργαστήρια:
αίθουσες 13, 16 και διάδρομος 1ου ορόφου

Θεατρικό δρώμενο:
αίθουσα Θεμέλιο, υπόγειο Νέου Κτιρίου

Καλλιτεχνική επιμέλεια αφίσας και προγράμματος: Νίκος Καμπασελέ

